

Ot.prp. nr. 68

(2006–2007)

Om lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

*Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet av 8. juni 2007,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmer Landbruks- og matdepartementet forslag til endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

Det foreslås lovendringer i forbindelse med planlagt etablering av kommunalt ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell.

Etter lovens formålsparagraf, § 1 annet ledd, er det i dag staten som har det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste. Ansvaret omfatter ikke et konkret ansvar for tjenestetilbud i enkeltområder utover et ansvar for å etablere og administrere en ordning med klinisk veterinærvakt. Departementet ønsker at kommunene får ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. For at det skal bli mulig, må lovens bestemmelse i § 1 annet ledd om statens ansvar oppheves. Samtidig foreslås det en ny bestemmelse i § 3 a om kommunens ansvar.

Bestemmelsene i lovens § 26 om klinisk vakt regulerer dagens ordning der staten har ansvaret og gir samtidig bestemmelser for forhandlingene med yrkesorganisasjonene. I praksis har yrkesorganisasjonene vært Den norske veterinærforening (DNV), og den kliniske vakten har rettet seg mot landdyr. En velfungerende klinisk veterinærvakt er i de fleste deler av landet avgjørende for å sikre at dyreeiere har tilgang til veterinærtjenester på

kveld, natt og i helger. Dette er også viktig i et dyrehelse- og dyrevelferdsperspektiv. Departementet mener imidlertid at det ikke er nødvendig eller hensiktsmessig å lovregulere hvordan denne vaktordningen skal etableres og organiseres, herunder hva som skal være gjenstand for forhandlinger med yrkesorganisasjonen. Departementet foreslår derfor at § 26 oppheves.

2 Lovforslagets bakgrunn

Lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven) danner det lovmessige grunnlaget for veterinærvirksomhet i Norge.

Loven fastsetter både bestemmelser om dyrehelsepersonellens yrkesutøvelse og bestemmelser som angår tilgjengelighet av tjenester fra slikt personell. Landbruks- og matdepartementet er opptatt av at bestemmelser som angår tilgjengelighet av tjenester for brukerne forvaltes så nær brukerne som mulig. Dette er også i tråd med et prinsipp om å legge ansvaret for tjenester til lavest mulig effektivt nivå.

Det økonomiske grunnlaget for klinisk veterinærtjeneste er svekket i deler av Norge. Med klinisk veterinærtjeneste forstås tjenesteyting fra selvstendig næringsdrivende veterinærer til dyreeiere.

Det svekkede økonomiske grunnlaget for slike tjenester skyldes blant annet strukturendringer og økonomiske forhold i landbruket, samt forbedringer i den norske dyrehelsen med påfølgende reduksjon i antall veterinærbehandlinger. Bortfall av distriktsveterinærordningen i forbindelse med etablering av Mattilsynet og reduksjon av ulike frivillige kommunale ordninger som ansettelser, driftstilskudd, kontortilskudd og reisestøtte, er også viktig i denne sammenhengen. Samtidig har utviklingen i akvakulturnæringen og smådyrholdet økt behovet for private veterinærtjenester innen disse fagfeltene.

Svekket økonomisk grunnlag for klinisk veterinærtjeneste gjør det mindre attraktivt for veterinærer å etablere seg i flere distrikter. I dag ser vi dette spesielt i områder på Vestlandet og i Nord-Norge. Dette kan føre til mindre fokus på forebyggende helsearbeid og dårligere beredskap mot alvorlige smittsomme dyresykdommer. Manglende tilgang på kliniske veterinærtjenester kan i neste omgang gi svekket grunnlag for husdyrhold.

For å møte disse utfordringene, satte Landbruksdepartementet i mars 2004 ned et utvalg (Sagelvmo-utvalget) som blant annet skulle vurdere hvordan en for veterinært personell kan bidra med offentlige virkemidler, slik at tilfredsstillende veterinærdekning kan opprettholdes i aktuelle områder. Sagelvmo-utvalget avga sin innstilling i september 2004.

I konklusjonen og tilrådingen fra utvalget ble det bl.a. uttrykt følgende:

«Utvalget mener at de utfordringer en står overfor med hensyn til å få en tilfredsstillende veterinærdekning i alle deler av landet best kan løses ved at tilgang på kliniske veterinærtjenester gjøres til et kommunalt ansvar. Utvalget tilrår derfor at kommunene gis ansvar for at det finnes en tilfredsstillende veterinærdekning. Utvalget mener det i den sammenheng vil være nødvendig at også det statlige ansvaret for den kliniske veterinærvakten legges til kommunal sektor.»

Departementet har vurdert innstillingen fra Sagelvmo-utvalget og ønsker å følge opp hovedkonklusjonene i innstillingen.

Endringsforslaget innebærer at ansvar for nødvendige tiltak for tilgjengelighet av tjenester fra dyrehelsepersonell (i dag i praksis kliniske veterinærtjenester) legges til kommunal sektor og omfatter hele landet. Kommuner i de områder der det markedsmessige grunnlaget for veterinær virksomhet ikke er tilstrekkelig, må etablere ordninger som sikrer tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell.

Sagelvmo-utvalget skrev følgende om lokal tilpassning og interkommunalt samarbeid:

«Arbeidsgruppen mener de enkelte kommunene vil være de beste til å vurdere hvordan tilfredsstillende klinisk veterinærdekning skal opprettholdes i området. Arbeidsgruppen mener derfor at kommunene bør gis stor frihet i hvordan de velger å benytte de økonomiske midlene som stilles til rådighet. Eksempelvis kan det tenkes tilsatt kommuneveterinærer i hele eller delte stillinger i noen kommuner, mens andre kommuner ser det som mest hensiktsmessig å yte driftstilskudd til veterinærer i området. I tråd med de eksisterende veterinær-områder bør de respektive kommuner oppfordres til et utstrakt interkommunalt samarbeid for å best mulig utnytte de økonomiske ressurser som gjøres tilgjengelig for klinisk veterinærtjenester.»

Staten har i dag et ansvar for å organisere og finansiere klinisk veterinærvakts på kveld, natt og i helger og høytider. Formålet med vaktordningen er å sikre at nødvendig veterinærhjelp kan skaffes utenom ordinær arbeidstid. Veterinærvakten er også viktig i beredskapen mot smittsomme dyresykdommer med stort skade- og tapspotensial fordi den sikrer at veterinærer er tilgjengelige for å kunne avdekke mistanke om slike sykdommer og varsle dette til myndighetene (Mattilsynet). Dagens vaktordning er basert på en avtale mellom DNV og Landbruks- og matdepartementet av 8. februar 2006. Et viktig grunnlag for denne avtalen var utvalgsrapporten «Klinisk veterinærvakts – antall og størrelse på vaktområdene samt tilpassning av bemanningen i vaktordningen etter behov», som ble avgitt av et bredt sammensatt utvalg 14. desember 2005. Den kliniske veterinærvakten har i praksis ikke omfattet akvakulturdyr i industrielt oppdrett, og det vurderes heller ikke som aktuelt at fremtidige ordninger skal ta hånd om behovene i slikt oppdrett. Vaktordningens mål vil være å ta hånd om dyr i landbruket. Vaktordningen er også viktig for å sikre tilgang på veterinærtjenester til hobby- og kjæledyr, unntatt i de tettest befolkede områdene der markedsmessige forhold gjør at behovene i stor grad ivaretas av veterinærklinikker med åpningstider både på kveld og i helger og ofte også med egne vaktordninger utenom åpningstidene.

Ansvar for tiltak mot smittsomme dyresykdommer og oppfølging av dyrevelferdssaker følger av annet lovverk (matloven og dyrevernsloven). Forvaltning av disse oppgavene omfattes ikke av den foreslåtte ansvarsoverføringen, og vil fortsatt bli ivarettatt av Mattilsynet. Veterinærer har en gene-

rell plikt til å rapportere om smittsomme sykdommer som de kommer over i sitt virke, til Mattilsynet. Muligheten for å få tak i veterinær er i så måte av betydning også for den offentlige beredskapen mot alvorlige smittsomme dyresykdommer.

Forslaget som innebærer en forvaltningsmessig reform, vil kreve endringer i dyrehelsepersonelloven. Både formålsparagrafen, § 1 og § 26 om klinisk vakt må endres. Kommunene kan ikke gis nye plikter uten hjemmel i lov. Det foreslås derfor en ny paragraf som regulerer kommunens ansvar.

3 Arbeidet med lovforslaget

Landbruks- og matdepartementet sendte lovutkastet med tilrettelegging for kommunalisering av ansvaret for tilgang på dyrehelsepersonell på høring 15. februar 2006 med høringsfrist 15. mai 2006. Etter anmodning ble høringsfristen senere forlenget til 31. mai 2006, men hørings svar ble tatt med helt fram til 23. juni 2006.

Høringsbrevet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene
Landets kommuner
DNV
Dyrebeskyttelsen i Norge
Dyrevernalliansen
Fiskeri og Havbruksnæringens Landsforening
Tekna – Teknisk- naturvitenskapelig forening
Fiskeridirektoratet
Fjørfebransjens landsforening
Helsetjenesten for storfe
Helsetjenesten for svin
KS
Mattilsynet
NOAH – for dyrs rettigheter
Norges Bondelag
Norges pelsdyravslag
Norges veterinærhøgskole
Norsk bonde- og småbrukarlag
Norsk Fjørfeavslag
Norsk Huskattforening
Norsk Kennel Klub
Norsk sau- og geitalslag
Norske sjømatbedrifters landsforening
Rådet for dyreetikk
Statens landbruksforvaltning
Universitet for miljø- og biovitenskap
Universitetet i Bergen

Universitetet i Tromsø
Veterinærinstituttet

Fylkesmannsembetene, Norsvin, Geno, Næringsansattes Yrkesorganisasjon og Akademikerne fikk høringen ettersendt.

Det har kommet inn 247 svar fra høringsinstansene. De fordeler seg slik:

Kommuner	213
Departementer	9
Fylkesmenn	7
Andre statlige instanser	4
Organisasjoner	14

Hovedtyngden av kommunene er skeptiske til å overta en ny forvaltningsoppgave. Mange har pekt på nødvendighet av sikkerhet knyttet til økonomien ved en eventuell overføring og behovet for en lovformulering som presiserer nærmere plikter/kvalitetskrav ved et kommunalt ansvar. Det må her bemerkes at høringsnotatet ikke inneholdt noen konkret angivelse av hvilken økonomisk kompensasjon kommunene ville få for denne nye oppgaven. En del peker også på at dagens vaktordning som administreres av Mattilsynet, fungerer godt, og at det ikke er ønskelig å endre på dette. KS mener likevel en overføring av ansvaret for tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell er fornuftig og i tråd med prinsippet om å legge ansvaret for tjenester til lavest mulige effektive nivå. På denne måten blir ansvars plasseringen lagt nær brukerne, og det gis rom for å ta høyde for lokale variasjoner.

DNV mener at staten skal ha det overordnede ansvar for å sikre en landsdekkende veterinærtjeneste, men går inn for at kommunene får ansvar for å sørge for nødvendig tilgang på veterinærer i kommunen. DNV er spesielt opptatt av at vaktordningen og forhandlingsinstituttet knyttet til denne fortsatt skal være lovfestet. På samme måte som mange andre høringsinstanser er de også opptatt av at det må sikres tilstrekkelige økonomiske rammer dersom kommunene skal få dette nye ansvaret.

Svært mange høringsinstanser skriver at det må foreligge klare kriterier for hvordan kommunene skal definere hva som regnes som tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell.

Departementene og Fylkesmennene som har svart, er positive eller har få eller ingen merknader til høringsforslaget.

4 Lovforslaget

4.1 Etablering av kommunalt ansvar for å sikre tilfredsstillende tjenestetilgang

4.1.1 Gjeldende rett

I nåværende annet ledd i formålsparagrafen (§ 1) står det at staten har det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste. Staten har i praksis fulgt opp ansvaret ved å organisere klinisk veterinæravakt i alle deler av landet. I tillegg har staten gjennom Mattilsynet ansvar for forvaltning av offentlige bestemmelser vedrørende dyrehelse og dyrevelferd, men slike tiltak er regulert i annen lovgivning og faller således utenom det som reguleres av denne bestemmelsen.

Statens ansvar etter formålsparagrafen ligger på et overordnet plan og medfører ikke detaljansvar eller direkte ansvar for veterinærdekningen i et enkelt område av landet. Formålsparagrafen medfører heller ikke at staten har ansvar for konkrete enkeltsaker. Statens ansvar i formålsparagrafens annet ledd er derfor i første rekke blitt knyttet til den landsdekkende kliniske vaktordningen som er regulert i lovens § 26.

4.1.2 Departementets forslag

Departementets forslag om å oppheve § 1 annet ledd og å fastsette ny § 3 a, innebærer at statens overordnede ansvar oppheves. Samtidig gis kommunene et nytt, konkret ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Kommunene får et utvidet ansvar i forhold til det ansvaret staten har i dag i og med at det ikke blir omtalt som et overordnet ansvar. Ansvaret blir direkte ved at det blir knyttet til en plikt for kommunen til å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. De økonomiske og administrative konsekvensene av bestemmelsen for kommunene er nærmere omtalt i pkt. 5. Hvordan kommunene skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, vil det være opp til de enkelte kommunene å bestemme. I høringsnotatet var det også lagt opp til at det vil være kommunen som må vurdere hva som er en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. I en vurdering av hva som er en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, må det tas hensyn til hva som kan anses som forsvarlig reiseavstand/reisetid for å kunne betjene brukernes behov for kvalifisert bistand fra dyrehelsepersonell. Det kan være store variasjoner mellom kom-

munene og derfor vanskelig å sette et absolutt måltall.

For at det skal kunne være en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, må tjenesten også omfatte en døgnkontinuerlig tilgang på en slik tjeneste. Departementet viser til at næringskomiteen i Innst. S. nr. 180 (2004-2005) bl.a. uttalte at:

«Den kliniske veterinæravakten er samfunnets sikkerhetsnett for å sikre at det er tilgang på veterinærtjenester. For bønder er det helt grunnleggende at dyr kan få behandling innen rimelig tid og dermed unngå unødvendig lidelse.»

Departementet legger derfor til grunn at kommunens ansvar for å sikre døgnkontinuerlig tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell normalt må ivaretas gjennom en organisert vaktordning.

Ved at kommunene får ansvar på dette området, legges ansvaret nær brukerne og de faktiske behovene. De lokale behovene bør dermed kunne bli løst på en god måte ut fra de stedlige forholdene.

Forholdene rundt i landet er svært forskjellige når det gjelder hvor god dekning det er av dyrehelsepersonell. Befolkningstetthet, avstander, transportforhold, antall og typer husdyrbruk og dyrehold har innvirkning på grunnlaget for at dyrehelsepersonell etablerer seg i et område og hvor mange etableringer det er muligheter for. Tiltak fra kommunens side for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell (på dagtid) vil primært være nødvendig der behovet for dyrehelsetjenester ikke er stort nok til etablering av en bærekraftig veterinærpraksis.

Dyreiere rundt i landet vil ha behov for tilgang på dyrehelsepersonells tjenester. Hva som må anses for tilfredsstillende tilgang, vil variere bl.a. ut fra bosted og dyreart. Hvis dyreeieren bor på en øy i havgapet, vil det trolig ta lenger tid å få hjelp enn for en som bor sentralt. Tilgangen til tjenester fra dyrehelsepersonell kan for øyboeren likevel være tilfredsstillende. Et kjæledyr kan fraktes til veterinær, mens det er veterinæren som bør reise til storfe. Hva som vil være tilfredsstillende, vil her også være forskjellig. Kommunene vil i prinsippet stå fritt til å vurdere hvilket nivå de mener er tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, men det må sikre brukerne en forsvarlig veterinærtjeneste bl.a. ut fra reiseavstander og reisetid.

I strøk av landet med god dekning av dyrehelsepersonell, vil kommunens ansvar kun være relatert til tilgang på tjenester (vaktordning) i de tids-

rom som ikke kan anses som ordinær arbeidstid for de aktuelle næringsutøverne.

Behovet for at kommunene må bidra for å sikre tilgang til dyrehelsetjenester på dagtid vil være aktuelt i de mindre befolkede områdene av landet med lite dyrehold. Selv om det i kommunen ikke er grunnlag for en full privat dyrehelsepraksis, vil kommunens innbyggere ha behov for disse tjenestene. Etter lovforslaget vil det være kommunens ansvar å finne fram til ordninger slik at det er mulig å sikre tilfredsstillende tilgang på dyrehelsetjenester. For at tjenesten skal være tilfredsstillende, må tjenesten være tilgjengelig hele døgnet.

Når det gjelder akvakulturnæringen, har denne i dag regelverkskrav om å gjennomføre risikobasert helsekontroll og om å varsle og gjennomføre helsekontroll ved tilfeller av forøket dødelighet eller mistanke om sykdom. Dette gjør at de aller fleste akvakulturanlegg på egenhånd har inngått avtaler med eller har ansatt veterinærer eller fiskehelsebiologer som kan utføre nødvendige helsekontroller. I dagens situasjon vil derfor den foreslåtte lovendringen ikke få betydning for dyrehelsetjenester til akvakulturnæringen.

Lovforslaget gir rom for ulike tilnæringsmåter for kommunene. Det kan være aktuelt med interkommunalt samarbeid mellom to eller flere kommuner hvis forholdene ligger til rette for en slik ordning. Lovforslaget gir ikke noe pålegg om at den enkelte kommune skal sørge for en tilfredsstillende dyrehelsetjeneste på egenhånd. Det kan i den sammenhengen nevnes at dagens ordning med klinisk veterinærvakst er inndelt i drøyt 160 vaktområder. Dette innebærer at vaktområdene i gjennomsnitt omfatter om lag 2,7 kommuner, men med betydelig variasjon mellom de enkelte vaktområdene.

Den enkelte kommune kan imidlertid også se seg best tjent med et eget opplegg ved for eksempel å opprette en kommunal stilling der vedkommende i tillegg til å utføre oppgaver for kommunen også dekker behov for dyrehelsetjenester. Andre stimulerings tiltak for å tiltrekke seg privatpraktiserende dyrehelsepersonell kan også tenkes. Etableringstilskudd eller driftsstøtte til dyrehelsepersonell kan være aktuelt. Andre ordninger i form av for eksempel rimelige lokaler, tomter, jobbtilbud til andre medlemmer i husstanden og andre økonomiske virkemidler kan også være aktuelt å ta i bruk for å ha tilfredsstillende tilgang på dyrehelsetjenester. Lokale forhold vil avgjøre hva som vil være nødvendig og best for den enkelte kommune. Helt andre virkemidler enn de eksemplene som er nevnt her, kan selvsagt brukes. Det må være opp til den enkelte kommune å velge egnede virkemidler

for å oppfylle sitt ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Kommunene kan også ha ulike behov for den kompetansen dyrehelsepersonellet besitter til andre oppgaver i kommunen.

4.1.3 Høringsinstansenes syn

Av høringsinstansene er det omtrent 50 som er positive til ansvarsoverføringen eller som har få eller ingen merknader til forslaget. De støtter at ansvaret for veterinærtjenesten flyttes nærmere brukerne. Flere peker på fordelene ved lokalkunnskapen som kommunene har.

Andre høringsinstanser er negative til at staten ikke skal ha det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste. En del av de som er positive til at kommunene får overført oppgaver, ønsker likevel at staten skal beholde det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende veterinærtjeneste.

Mange påpeker at det er mest rasjonelt at staten ved Mattilsynet administrerer veterinærvakten eller at ansvaret legges på regionalt nivå. Flere mener at kommunene ikke har nødvendig kompetanse.

Svært mange er opptatt av hvilke økonomiske midler som følger med overføringen til kommunene. Høringsinstansene som støtter forslaget er også bekymret for at den økonomiske overføringen til kommunene blir for liten. Flere mener at oppgavene ikke bør overføres uten at de økonomiske og administrative konsekvensene og vilkårene for kompensasjon er nærmere utredet.

Forslaget i § 3 a om at kommunene skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell blir kommentert av svært mange. De etterlyser nærmere bestemmelser om hva som ligger i «tilfredsstillende tilgang på tjenester». Flere høringsinstanser som er i mot, skriver at hvis kommunen likevel får ansvaret for en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, samt ansvar for den kliniske veterinærvakta, er det viktig at staten definerer hva som er en «tilfredsstillende ordning» for å sikre en minstestandard på tjenesten uavhengig av kommunenes økonomi og interesser.

Nedenfor gjengis noen merknader fra høringsinstanser som stort sett er positive til forslaget om overføring av ansvaret til kommunene:

KS er positiv til ansvarsoverføringen. De uttaler bl.a.: «KS mener at en overføring av ansvaret for tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell er fornuftig og i tråd med prinsippet om å legge ansvaret for tjenester til lavest mulig effektive

nivå. På denne måten blir ansvars plasseringen lagt nær brukerne, og det gis rom for å ta høyde for lokale variasjoner.

Dette er i tråd med KS' landsstyres vedtak om forvaltningsreformen der det pekes på at denne baserer seg på nærhetsprinsippet, og at det er viktig at oppgaveløsning i og av kommuner blir vurdert ut fra hensiktsmessighet. Landsstyret har pekt den kliniske veterinærtjenesten ut som et relevant eksempel på oppgaver som kan ivaretas av kommunene. (...) På grunn av at variasjonene er store rundt om i landet, mener KS det er hensiktsmessig å benytte en så vidt generell lovformulering som LMD forslår.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener:

«kommunene har kompetanse til å administrere kliniske veterinærtjenester, inkludert tilfredsstillende vaktordning. En vaktordning må være slik at de fleste husdyrprodusenter kan nås innen rimelig tid, slik at en unngår unødig lidelse for dyra og tap for bonden. Krav i forskrift eller lignende til hva vaktordningen skal dekke, kan sikre likhet mellom kommune.»

Fylkesmannen mener imidlertid at overføring av ansvaret for dyrehelsetjenesten ikke bør gjennomføres før det økonomiske grunnlaget er klarlagt og tilstrekkelig.

Møre og Romsdal fylke mener det er en fordel at vedtak tas så nær brukeren som mulig, dette gjelder og veterinære tjenester. Det pekes på at det er viktig at det blir overført nok økonomiske midler til dette.

Justis- og politidepartementet mener at departementet bør overveie om føringene i hva som ligger i «tilfredsstillende tilgang på tjenester» bør fremgå av bestemmelsen.

Fylkesmannen i Finnmark peker på at det er rimelig at kommunene får tildelt en økt økonomisk ramme ved ansvarsoverføringen. De skriver:

«Samtidig vil det være viktig å klargjøre overfor kommunene hva som ligger i begrepet tilfredsstillende løsninger, slik at brukerne får et reelt tilbud på veterinære tjenester.»

Norges veterinærhøgskole har i utgangspunktet ingen prinsipielle motforestillinger til ordningen. De skriver videre:

«Imidlertid er det noe uklart hva dette ansvaret for kommunene vil omfatte og hvilke økonomiske rammer kommunene har å forholde seg til. (...) Det må derfor ikke overlates til kommunene å sørge for en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell uten at deres ansvar er klart definert, både når det gjelder

kvalitet og nivå på tjenestene. Det kan bli en svært uheldig situasjon om hver enkelt veterinær må forhandle med kommunen om vaktordning.»

Hemnes kommune og *Hattfjelldal kommune* er i utgangspunktet positive til at ansvaret for de kliniske veterinærtjenestene overlates til kommunene så fremt det følger med tilsvarende økonomiske ressurser til å fullfinansiere reformen. Det bør være visse minstekrav/standarder til tjenesten og vaktordningen fastsettes i egen forskrift til loven. Vaktplikten opprettholdes – og da gjerne knyttet til et organisert forhandlingsopplegg mellom KS og DNV. Reformen utsettes inntil alle juridiske, økonomiske og praktiske spørsmål er avklart – spesielt kriteriene for tildeling av økte midler over rammetilskuddet.

Mandal kommune er positiv på følgende vilkår:

1. «Tilstrekkelig med midler må stilles til rådighet.
2. Det må foreligge klare kriterier for hvordan kommunen skal definere hva som regnes for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell.
3. Det forutsettes fortsatt og utvidet regionalt samarbeid for ordninga».

Trondheim kommune peker på at

«i forbindelse med gjennomføringen må følgende ivaretas av staten:

- Kommunen gis tilstrekkelig kompetanse for å ivareta ordningen.
- Kommunens faktiske utgifter må dekkes og det må være en trygghet i de økonomiske rammene framover.
- Ansvarsfordelingen mellom stat og kommune i forbindelse med beredskap og alvorlige smittsomme dyresjukdommer må avklares på forhånd.»

Andøy kommune fattet slikt vedtak:

«1. Andøy kommune er enig med departementet om at det kan være gunstig at ansvaret for veterinærtjenesten flyttes nærmere brukerne, dette ut fra tankegangen at det er lettere å identifisere og løse problemene når avstanden er kortest mulig.

2. Andøy kommunes erfaring med overtakelse av statlige oppgaver er at disse ikke er fullfinansiert. Med utgangspunkt i dette, og at dagens ordning fungerer godt, mener Andøy kommune at kommunen ikke skal overta ansvaret for veterinærtjenesten.»

Folldal kommune er i utgangspunktet ikke imot å ta et ansvar for veterinærvakt og veterinærdekningen i kommunen, men de mener bl.a. at de økonomiske konsekvensene av den foreslåtte lovend-

ringen er for dårlig utredet, og at lovendringen derfor bør utsettes. På generelt grunnlag mener de at staten fortsatt bør ha det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste.

Stange kommune

«er av den oppfatning at kommunen bør ha ansvar for veterinærtjenesten. Men en lovendring, som overfører denne kompetansen til kommunalt nivå, kan ikke foretas før en har fått på plass en klargjørende norm knyttet til veterinærområder, størrelse på veterinærområder og bemanning av områdene. En slik klargjøring vil også gi grunnlag for mer konkret oppfatning av hva en fullfinansiering fra statens side vil innebære i forbindelse med overføringen av ansvaret.»

Norsvin skriver:

«At kommunene får et ansvar for å vurdere behovet for og omfanget av veterinærdekningen kan virke positivt ut fra kommunenes lokalkunnskap. Norsvin vil likevel gå imot den foreslåtte endringen av flere årsaker.»

Mange høringsinstanser ønsker at staten beholder det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende veterinærtjeneste og nedenfor gjengis og omtales en del svar fra sentrale høringsinstanser som deler dette synspunktet.

DNV ønsker at staten fortsatt skal ha det overordnede ansvaret og foreslår at «Staten har det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende veterinærtjeneste.»

De går i mot endringsforslaget på grunn av:

«1. Det er usikkert hva kommunenes ansvar vil omfatte, og den foreslåtte ordningen vil derfor ikke sikre et enhetlig og forsvarlig veterinærtilbud til husdyrbruket og dyreeiere i alle deler av landet.

2. Det er usikkert hvilke økonomiske rammer kommunene vil få å forholde seg til. Det gis ikke garanti for at det overføres nødvendige økonomiske midler til kommunene for å sikre en forsvarlig veterinærdekning.

3. Forslaget vil svekke den nasjonale beredskapen mot alvorlige smittsomme dyresjukdommer og dyrevernsaker og underslår at veterinærvakten er en nødvendig førstelinjevakt for Mattilsynet.

4. Forslaget viderefører ikke det betydelige arbeidet som er nedlagt i den regionale og sentrale gjennomgangen av vaktområdene i landet høsten 2005.

5. Forutsetningen som Sagelvmoutvalget la til grunn for å overføre ansvaret for vaktordningen synes ikke lenger å være tilstede fordi for-

slaget skaper stor usikkerhet rundt vaktordningen.»

De skriver videre:

«Dersom kommunene delegeres ansvaret for veterinærtjenestetilbud mener DNV at det er nødvendig at staten fortsatt har det overordnede ansvaret. Dette bør fortrinnsvis fremgå av lovteksten slik som i gjeldende lov (§1. Formål). Staten må stille krav om et enhetlig veterinærtilbud i alle deler av landet ut fra dyrehelsemessige og dyrevernmessige kriterier. Det må fortsatt forutsettes at det overordnede ansvaret for ivaretagelse av veterinærtjenester og beredskap påhviler staten.»

Deres syn støttes av *Aukra kommune, Gol kommune, Hammerfest kommune, Hasvik kommune, Hemsedal kommune, Kvalsund kommune og Norsk Huskattforening*. De viser til brev som DNV sendte ut til alle høringsinstansene i høringsperioden der foreningen informerte om sitt syn på høringsforslaget.

Dyrebeskyttelsen Norge konkluderer slik i sin høringsuttalelse:

- «Overordnet ansvar må fremdeles ligge hos staten.
- Det må utvikles minimumskrav når det gjelder «tilfredsstillende tilgang». En risikovurdering må legges til grunn for dette.
- Veterinærvakten skal i utgangspunktet være en frivillig ordning, men dyrehelsepersonell vil få plikt til å delta hvis en frivillig avtale ikke kommer på plass.
- Veterinærdekning og –vakt må gjelde alle dyr, inklusiv akvakultur.
- Det økonomiske perspektivet må utredes før ansvaret overføres.»

4.1.4 Departementets vurderinger

Etter departementets syn må statens overordnede ansvar i formålsparagrafen § 1 annet ledd oppheves når det er kommunene som skal sørge for tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Statens ansvar har i hovedsak vært knyttet til ansvaret for etablering av klinisk vakt. Ved en overføring av ansvaret for tilgang på veterinære tjenester, må statens overordnede ansvar opphøre. Det er ikke forenlig med overføringen av ansvar til kommunene at staten skal beholde det overordnede ansvaret i § 1 annet ledd.

Kommunene vil få et mer direkte ansvar enn det staten har hatt. Kommunene må ta grep for at det skal være tilgang på dyrehelsepersonell for sine innbyggere. De må også legge til rette for det praktiske ved ordningen og finne samarbeidsfor-

mer kommunene i mellom. KS vil være en sentral medspiller for kommunene.

Mange høringsinstanser har bedt om en nærmere presisering av hva som ligger i tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Siden behovet for dyrehelsetjenester kan oppstå hele døgnet, vil det ikke være tilfredsstillende tilgang på dyrehelsetjenester, hvis det ikke er mulig å få hjelp til dyr utenom vanlig arbeidstid.

En nærmere presisering av hva som skal anses for tilfredsstillende tilgang på tjenester, er vanskelig å gi. Dette vil variere fra kommune til kommune. Flertallet i utvalget som i 2005 utredet organisering og bemanning av klinisk veterinærvakt mente at vaktordningen som hovedregel, bør være slik at 80 % av gårdsbruk med husdyr bør kunne nås innen 100 minutter, forutsatt at veterinæren er klar for nytt oppdrag. Departementet antar at en slik norm kan være veiledende også for hva som er tilfredsstillende tjenestetilgang på dagtid. Det er imidlertid så store variasjoner mellom kommunene, og særlig i Finnmark kan reiseavstandene være så store og dyreholdet så spredt at det ikke vil være mulig å stille så strenge bemanningskrav. Departementet finner det derfor ikke mulig å definere et konkret krav til tjenestetilgang i loven. Her må det bli et skjønn i den enkelte kommune med utgangspunkt i en veiledende norm.

4.2 Opphevelse av bestemmelsene om klinisk vakt

4.2.1 Gjeldende rett

Gjeldende dyrehelsepersonellov pålegger staten en plikt til å etablere klinisk vakt for dyrehelsepersonell i alle deler av landet. Departementet er forpliktet til å inngå avtale med yrkesorganisasjonene etter forhandlinger om organisering og gjennomføring av vaktene samt om godtgjøring/tilskudd for deltakelse.

Som hovedregel skal vakt deltakelse baseres på frivillighet, men loven gir også anledning til å pålegge veterinærer å delta i vaktordningen på det stedet de utfører sin virksomhet dersom en ikke har fått tilstrekkelig personell til å gå frivillig inn i vaktordningen.

På grunn av at dyrehelsepersonelloven gir hjemmel til å pålegge dyrehelsepersonell å delta i vaktordningen, mente næringskomiteens flertall ved behandling av lovproposisjonen i Innst. O. nr. 119 (2000-2001), jf Ot. prp. nr. 52 (2000-2001) at

«aktuelle yrkesorganisasjoner må ha innflytelse på både størrelse på godtgjørelsestilskudd, fordeling av og vilkår for utbetaling.

Hvis utøvere innenfor dyrehelsetjenesten skulle kunne bli pålagt vakter med en kompensasjon som er bestemt uten rett til å forhandle, kan dette påvirke dyrehelsepersonellets valg av bo og arbeidssted.»

4.2.2 Departementets forslag

Moderniseringsdepartementet (nå Fornyings- og administrasjonsdepartementet) har vurdert konkurransebegrensende offentlige reguleringer innen frie yrker, deriblant veterinærene. Etter denne gjennomgangen tilrår Moderniseringsdepartementet at Landbruks- og matdepartementet tar initiativ til å endre dyrehelsepersonelloven § 26. De foreslår at bestemmelsen endres slik at veterinærene gjennom DNV mister den vetorett de i praksis er gitt gjennom forhandlingene med staten.

Departementet foreslår at det ikke lenger lovfestes en hjemmel til å pålegge veterinærer plikt til å delta i vaktordningen. I den grad kommunene vurderer det som nødvendig å sikre at veterinærer vil delta i en vaktordning, kan dette mer hensiktsmessig løses ved at dette avtales mellom kommunen og aktuelt personell.

Departementet ser nødvendigheten av å unngå videreføring av en tilnærmet vetorett for DNV i forhandlinger både om organisering/bemanning av vaktordningen og godtgjøring for deltakelse, ved overføring av ansvar til kommunene.

Kommunene må få størst mulig fleksibilitet for å kunne tilpasse ordningene til lokale forhold. Når det ikke lenger er en lovbestemmelse som gir anledning til å pålegge vaktplikt, bortfaller også de argumentene som talte for lovfesting av forhandlinger om organisering og godtgjøring for vakt deltakelsen.

I stedet for detaljerte regler om klinisk vakt, er en overordnet ansvarsbestemmelse å foretrekke. Kommunene står da fritt til å vurdere om de ønsker en avtaleregulering av elementer i vaktordningen eller om de ønsker å tilby veterinærene den godtgjørelsen for deltakelse som er aktuell etter de lokale forholdene. Dette mener departementet det ikke er nødvendig å lovfeste.

Departementet foreslo derfor at den lovbestemmelsen som spesifikt regulerer klinisk vakt oppheves. De hensynene vaktordningen skal ivareta, omfattes av det ansvaret kommunene foreslås gitt etter ny § 3 a til å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell.

4.2.3 Høringsinstansenes syn

Flertallet av høringsinstansene gir ingen direkte kommentarer til opphevingen av § 26. Det henger

sammen med tilbakemeldingene som er gitt på overføringen av ansvaret til kommunene. Enkelte ønsker å fjerne bestemmelsen om forhandlingsretten til yrkesorganisasjonene om organisering av vaktordningen og vaktgodtgjørelsen i § 26, men de fleste som kommenterer dette forslaget, er i mot å fjerne forhandlingsretten. Det kan være behov for en form for avtalebasert ordning for vakt selv om kommunene overtar ansvaret.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet omtaler at de har vært blant pådriverne for å få endret lovstrukturen knyttet til § 26 i nåværende lov. De sier videre at

«veterinærers og annet dyrehelsepersonells relasjon til konkurranseloven vil etter den foreslåtte lovendring bli den samme som for helsepersonell og andre liberale yrker. For enkelte offentlige ordninger for sikring av forsyning av helsetjenester avtales pris mv. sentralt, bl.a. med legeföreningen. Dersom selvstendige næringsdrivende vil drive prissamarbeid, ut over det som ikke rammes av konkurranselovens § 10, vil dette bare kunne skje dersom det gis gruppeunntak for tiltaket. Per i dag er det i forskrifter av 25. juni 2004 nr. 987, jf konkurranselovens § 3, gitt unntak fra konkurranseloven for samarbeid mv. mellom visse grupper privatpraktiserende leger, psykologer og fysioterapeuter. Avhengig av hvordan kommunesektoren foretrekker å innrette sin etterspørsel etter veterinærtjenester etter ny lov, vil det kunne oppstå behov for å foreta en vurdering av et slikt unntak også for grupper av veterinærer mv.»

Akademikerne finner det uforenelig med vanlig praksis i arbeidslivet at veterinærenes yrkesorganisasjon fratas den lovfestede retten til å avtale med offentlig myndighet i en viktig og samfunnsnyttig del av virksomheten som deltagelse i vaktordningen er.

DNV mener at avvikling av den sentrale forhandlingsretten vil medføre uforutsigbarhet for praktiserende veterinærer i landet og vil gå utover rekruttering av veterinærer til distriktene. De hevder at avvikling av forhandlingsretten vil føre til betydelig dyrere veterinærtjeneste i utkantområder. De foreslår å videreføre forhandlingsbestemmelser hvis kommunene får overført ansvar og foreslår følgende lovtekst:

«Kommunen har ansvar for å sørge for nødvendig tilgang på veterinærer i kommunen. Kommunen kan bidra til nødvendig tilgang på veterinærer ved å ansette personell i kommunale stillinger eller gi driftstøtte til veterinærer i kommunen.

Kommunen har ansvar for å etablere en klinisk vakt for veterinærer i kommunen. Vakttdeltagelse baseres på frivillighet, og kommunen inngår avtale med yrkesorganisasjonene etter forhandlinger om organisering og gjennomføring av vaktene samt om godtgjøring for deltagelse.

Det opprettes en nemnd for å håndtere situasjoner hvor det ikke oppnås enighet ved forhandlinger om vilkår for deltagelse i vakt og ved beordring til offentlig tjeneste.»

I siste ledd foreslår *DNV* en tvisteløsning. De skriver bl.a.

«Forhandlingene om veterinærvakt har vært ført mellom to likeverdige parter. Eventuelle uenighetsproblemer kan løses ved at det innføres en tvisteløsningsordning slik som også ble foreslått under behandlingen av dyrehelsepersonelloven i 2001. (...) Mye av støyen rundt veterinærvakten de siste årene skyldes at det ikke har vært en tvisteløsningsordning når partene har hatt vanskelig for å komme til enighet i forhandlinger.»

KS uttaler:

«KS mener at – ikke minst – for de kommunene som har svak tilgang på veterinærer vil det være nødvendig å videreføre en form for avtalebasert ordning. KS vil kunne forestå slike forhandlinger på vegne av kommunene, og har allerede en begynnende dialog om dette med Veterinærforeningen (DNV). I denne sammenhengen mener KS det er viktig for kommunene at tryggheten for at en slik mulighet er tilgjengelig er synliggjort overfor kommunene før en ansvarsoverføring. KS forutsetter at det fortsatt bør være en dialog om hvordan dette best kan gjøres, både med LMD og DNV. Også spørsmålet om en form for lovregulering eller ikke bør kunne diskuteres nærmere mellom KS og LMD.»

Noen høringsinstanser kommenterer også at hjemmelen for å kunne pålegge vaktplikt fjernes.

Oslo kommune uttaler:

«Forslaget om å gi kommunen ansvar for å sørge for veterinærvakt, samtidig som lovbestemmelsen som gir hjemmel for å pålegge vakttdeltagelse fjernes, synes ikke å gi grunnlag for en tilfredsstillende løsning. Slik Oslo kommune forstår forslaget må kommunen inngå avtaler, eventuelt forhandle frem lokale vilkår (økonomisk og annet) for deltagelse, i en situasjon der de enkelte veterinærene i utgangspunktet kan nekte å inngå avtale eller delta i vakt. Dette kan bli problematisk for kommunen, og kan gi veterinærene en urimelig sterk forhandlingsposisjon.»

Dyrebeskyttelsen Norge skriver:

«At departementet nå ønsker å fjerne veterinærenes plikt til å delta i vaktordningen og erstatte dette med en frivillig avtale mellom kommunen og den aktuelle veterinær, virker lite hensiktsmessig. Med en avtaleordning som kun baseres på frivillighet vil man risikere at veterinærdekningen svekkes ytterligere, spesielt i områder/kommuner med lange strekninger og lav befolkningstetthet og veterinærdekning. Dyrebeskyttelsen Norge ser det derfor som hensiktsmessig å beholde formuleringen i § 26, punkt 2, som tar høyde for at frivillig innsats ikke nødvendigvis alltid kan være til stede, og at det offentlige da kan pålegge dyrehelsepersonell å delta i vaktordningen. Dette for å sikre dyr tilgang til dyrehelsepersonell i akutte situasjoner.»

4.2.4 Departementets vurderinger

Departementet ønsker ikke en videreføring av gjeldende regler for vaktordning. Ved at kommunene skal sørge for en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, vil de også få et ansvar for at det er mulig å få tak i veterinær utenom vanlig arbeidstid. I de fleste områder vil det være nødvendig med en ordning for klinisk veterinærvakt. Etter departementets vurdering bør kommunene og deres organisasjon stå fritt i forhold til hvordan de rent praktisk legger opp dette. KS påpeker at det vil være nødvendig å videreføre en form for avtalebasert ordning om vakt, noe som er mer økonomisk for kommunesektoren i forhold til at hver enkelt kommune skal forhandle. Departementet er enig i denne vurdering og ser at det er besparelser i felles ordninger. Lovregulering er ikke nødvendig som grunnlag for avtaler mellom partene på dette området. KS og kommunene bør stå fritt i opplegg og samarbeid ut fra hva de ser seg best tjent med i forhold til veterinærene og DNV. Det er positivt at KS ser for seg en sentral avtale for kommunene. Departementet legger til grunn at partene finner fram til gode løsninger uten formelle lovbestemmelser om klinisk vakt.

Bestemmelsene i § 26 om adgangen til å pålegge privatpraktiserende dyrehelsepersonell å delta i den kliniske vakten har til nå ikke blitt benyttet.

Det har vært vurdert om det kan bli spesielt vanskelig å få til gode ordninger under en eventuell ny forhandlingssituasjon når det ikke lenger er noen mulighet for å kunne pålegge dyrehelsepersonell å delta i en vaktordning. Etter departementets syn har dette elementet hatt liten betydning. Pliktbestemmelsen ble aldri brukt, og den kunne i

tilfelle bare brukes overfor dem som ikke hadde gyldig forfall. Veterinærene vil i praksis ha stor nytte av at det er gode vaktordninger. De har plikt til å hjelpe i nødhjelpssituasjoner etter dyrehelsepersonellovens § 14. Der det er en vaktordning, kan de henvise videre til vakthavende og dermed oppfylle sin hjelpeplikt etter loven. De fleste dyreeiere er også kjent med at det er en vaktordning, og henvender seg der i stedet for å bry veterinæren utenom ordinær arbeidstid. De som ønsker en normal arbeidstid, vil være tjent med at det er en vaktordning.

Etter departementets erfaring med gjeldende bestemmelser, bør vaktarbeid baseres på frivillige ordninger. DNV og KS har dialog om de forestående endringer og departementet mener det er forsvarlig å oppheve § 26. At fremtidig vaktordninger i kommunal regi blir basert helt på frivillighet, må etter departementets syn være det beste.

Siste ledd i § 26 som oppheves, er en forskriftshjemmel for at departementet skulle kunne gi nærmere bestemmelser om gjennomføringen av bestemmelsene om vakt. Denne hjemmelen har blitt brukt for å forskriftsfeste hovedpunktene i den vaktavtale som DNV og departementet kom fram til. Forskriften er blitt justert når det er inngått nye avtaler om klinisk vakt. Det har vært den forhandlede avtalen som har vært grunnlaget og det viktige for gjennomføringen av vakten, ikke at det har vært gitt en forskrift. Etter departementets vurdering vil det ikke være i tråd med opphevelsen av de foregående ledd i § 26 hvis en ny vaktordning skal forskriftsreguleres. Partene bør stå fritt og kunne avtale de ordningene de ser seg best tjent med fremover.

5 Administrative og økonomiske konsekvenser

Dyrehelsepersonellet (veterinærene) yter sine tjenester til brukerne som selvstendig næringsdrivende, slik at betaling for de konkrete tjenestene som blir ytt, er et forhold mellom dyrehelsepersonellet og brukeren. For å utjevne kostnadene mellom husdyrbrukere som benytter veterinærtjenester, er det i jordbruksavtalen etablert en tilskuddsordning for reiseutgifter/skyssgodtgjørelse.

De økonomiske og administrative kostnadene for kommunene av det nye lovpålagte ansvaret er derfor knyttet til følgende elementer:

1. Finansiering av klinisk veterinærvakt
2. Finansiering av tiltak for å sikre tilgang på tjenester på dagtid

3. Administrative oppgaver og kostnader knyttet til punktene 1 og 2.

Ad 1. Finansiering av klinisk veterinærvakt

Landbruks- og matdepartementet inngikk i februar 2006 en ny avtale med DNV om organisering av og godtgjøring for klinisk veterinærvakt. Denne avtalen kom på plass etter at et bredt sammensatt utvalg, i etterkant av et enstemmig anordningsvedtak fra Stortinget, hadde utredet organisering og bemanning av den kliniske veterinærvakten. Vaktordning etter den nye avtalen oppfattes, så langt departementet er kjent med, som tilfredsstillende av alle parter. Etter denne avtalen er årskostnaden for klinisk veterinærvakt om lag 88,6 mill. kroner. Ved etablering av et kommunalt ansvar for å finansiere klinisk veterinærvakt, vil bevilgningen bli overført fra statsbudsjettet (kap. 1115 post 70) til kommunene. Dette vil bli nærmere omtalt i St. prp. nr. 1 (2007-2008).

Ad 2. Finansiering av tiltak for å sikre tilgang på tjenester på dagtid

Det kan være vanskelig å tallfeste de økonomiske konsekvensene av et nytt lovbestemt ansvar for kommunene til å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Landbruks- og matdepartementet har trukket KS inn i beregning av de økonomiske konsekvensene. Til tross for at de økonomiske rammene for klinisk veterinærvakt er om lag doblet de siste fem årene, registrerer KS mange henvendelser om utfordringer knyttet til veterinærdekning i kommuner med lavt dyretall. Etter dialog med KS legger Landbruks- og matdepartementet til grunn at det må tilføres om lag 12,5 mill. kroner for denne oppgaven. Det kan tillegges at det i et utvalgsarbeide i 2004 (Sagelvmø-utvalget) fremkom at kommunene på det tidspunktet på frivillig grunnlag brukte 5-10 mill. kroner til ulike tiltak for å sikre tilgang på kliniske veterinærtjenester. En tar sikte på å fordele midlene til om lag den fjerdedelen av landets kommuner som har lavest dyretall.

Ad 3. Administrative oppgaver og kostnader for kommunene

Dagens vaktordning omfatter totalt 162,5 vaktområder. I tillegg skal det være fem ekstra veterinærer på vakt i befolkningstette områder i helgene. De aller fleste vaktområdene omfatter mer enn en kommune. Administrasjon av vaktordningen vil med dagens inndeling av vaktområdene kreve betydelig grad av interkommunalt samarbeid. Departementet legger til grunn at det også etter ansvarsoverføring til kommunene, vil være nødvendig å videreføre en form for avtalebasert ordning for klinisk veterinærvakt.

Etter dialog med KS legger Landbruks- og matdepartementet til grunn at kommunenes administrative kostnader vil utgjøre om lag 4,5 mill. kroner. Samtidig fritas Mattilsynet for kostnader knyttet til administrasjon av vaktordningen, tilsvarende om lag 1 mill. kroner. Netto økning av administrative kostnader utgjør dermed om lag 3,5 mill. kroner.

De samlede merkostnadene ved etablering av et kommunalt ansvar for å sikre tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell er etter dette beregnet til å utgjøre om lag 16 mill. kroner. Det vil i St. prp. nr. 1 (2007-2008) bli lagt opp til å kompensere kommunenes kostnader i tråd med ovenstående.

6 Merknader til den enkelte lovbestemmelse

6.1 Til § 3 a Kommunens ansvar

Kommunene skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Ansvaret som legges på kommunene kan flere kommuner samarbeide om. I kommuner der det ikke kan sies å være en tilfredsstillende tilgang på tjenester, må kommunen gjøre tiltak for at det skal være en tilfredsstillende tilgang på tjenester. Hvordan de skal sørge for dette, blir en vurdering ut fra de lokale forholdene.

Hva som ligger i «tilfredsstillende» vil variere og her må det bli et skjønn i den enkelte kommune hva som må ansees å være tilfredsstillende. Lokale forhold må legges til grunn. De samme krav kan ikke stilles alle steder. I tettsteder med mye dyr bør det være mer tilgang på dyrehelsetjenester enn i griskrendte områder med lav dyretetthet. Dyreeiere kan for eksempel ikke forvente den samme nærhet til dyrehelsepersonell ute i distriktet som i byene. Reisetid vil kunne variere både ut fra avstand, standard på veier, ferger, fjell og ikke minst værforholdene. Som en veiledende norm, bør tjenestetilgangen være slik at 80 % av gårdsbruk med husdyr kan nås innen 100 minutter, forutsatt at veterinæren er klar for nytt oppdrag. Det er imidlertid så store variasjoner mellom kommunene, og særlig i Finnmark kan reiseavstandene være så store og dyreholdet så spredt, at det ikke vil være mulig å stille et så strengt bemanningskrav i alle kommuner.

Kommunene vil ha ansvar for at det er tilgang på dyrehelsepersonell. I denne bestemmelsen ligger det et krav om at det skal være mulig å få tak i dyrehelsepersonell. Det må være tilgang også utenom vanlig arbeidstid. De fleste kommuner må

sørge for en eller annen form for vaktordning for dyrehelsepersonellet. I kommuner eller områder hvor det på privat initiativ er etablerte ordninger også om natten, vil kommunene ikke behøve å sørge for noen egen ordning. Dette vil kunne være tilfelle i enkelte dyretette områder med mye dyrehelsepersonell.

Bestemmelsen lar det være åpent hvordan kommunene kommer fram til tilfredsstillende tjenester.

Landbruks- og matdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

I

I lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd oppheves.

Ny § 3 a skal lyde:

§ 3 a Kommunens ansvar

Kommunene skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell.

§ 26 oppheves.

II

Loven gjelder fra 1. januar 2008.